

Betaenkning

over forslag til lov om Statens Kunstfond.

(Afgivet af udvalget den 4. juni 1969).

Udvalget har holdt 5 møder og har herunder haft samråd med ministeren for kulturelle anliggender, der endvidere skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra følgende:

Dansk Billedhuggersamfund,
 Danske Arkitekters Landsforbund,
 Grafiske Kunstneres Samfund,
 fru Marianne Herlufsdatter,
 Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk,
 Malende Kunstneres Sammenslutning,
 keramikeren Lars Thirslund,
 billedhugger Erik Thommesen og
 Statens Kunstfond.

Udvalget har drøftet, om kunsthåndværket og den kunstneriske formgivning bør være omfattet af lovforslaget. Det har været gjort gældende, at den kunstneriske formgivning burde støttes ved, at man under Danmarks erhvervsfond lavede en kulturfond administreret af kunstnere og erhvervsfolk, og at kunsthåndværket burde støttes ved, at der i en speciallov for kunsthåndværkerskolen blev skabt muligheder for rejsestipendier, for støtte til materialer og til eksperimenter. I tilslutning til dette har det været drøftet, om ikke kunsthåndværkerskolen burde flyttes over til kulturministeriet. Ministeren har over for udvalget tilkendegivet, at han er villig til at drøfte spørgsmålet om en overflytning af kunsthåndværkerskolen.

Det har endvidere været foreslået, at de 200.000 kr., der i lovforslaget er afsat til kunsthåndværk og design, skulle for-

valtes af det billedkunstneriske udvalg, som så skulle udvides med 1 medlem eller en konsulent.

Under hensyn til de indvendinger, der har været rejst mod at medtage kunsthåndværk og den kunstneriske formgivning, har ministeren stillet nedenstående ændringsforslag, hvorefter der som en forsøgsordning hvert år nedsættes et udvalg til administrationen af de midler, der stilles til rådighed for kunsthåndværket og den kunstneriske formgivning. Udvalget skal henstille, at det bliver kunstnere, der får sæde i de foreslåede udvalg. Eventuelt vederlag afgøres af ministeren. Udvalget skal ligeledes henstille, at det bliver kunstnere, der kommer til at repræsentere kunsthåndværket i repræsentantskabet.

Udvalget har drøftet, om den nuværende ordning med hensyn til de på finansloven bevilgede faste årlige statsydelse og hædersgaver for kunstnere er hensigtsmæssig. Det har været drøftet, om man skulle konvertere ledige hædersgaver til 3 af de mindre statsydelse, så antallet af hædersgaver efterhånden blev reduceret. Ministeren har oplyst, at den eksisterende fordeling af hædersgaverne på bestemte grupper af kunstnere bør ophæves, således at ledige portioner er til rådighed for kvalificerede personer inden for den samlede kunstnerstand, herunder i givet fald også for udøvende kunstnere, der hidtil ikke har kunnet opnå hædersgaver. De foreslåede ændringer vil blive søgt gennemført på den kommende finanslov. Udvalget lægger vægt på, at de af ministeren foreslåede ændringer bliver søgt gennemført på den kommende finans-

Bet. o. lovf. om Statens Kunstfond.

lov, og henleder ministerens opmærksomhed på, at der bliver bragt klaring over indstillingsretten for hædersgaver til udøvende kunstnere. Ministeren har i øvrigt bemærket, at det må være rimeligt, at en hædersgave kan stå vakant, såfremt en tilstrækkelig kvalificeret kunstner ikke findes. På baggrund af dette har ministeren ikke fundet grund til at søge antallet af hædersgaver ændret. Ministeren har oplyst, at antallet af de faste statsydelse vil blive søgt forhøjet med 10 under henvisning til, at antallet af grupper, som kan komme i betragtning, er udvidet. Disse ydelser sigter imod at tilvejebringe en økonomisk baggrund for kunstneren, der gør det muligt for denne at opbygge en passende stabil indtægt gennem sin fortsatte kunstneriske produktion. Ministeren har erklæret sig villig til inden lovens næste revision at ville lade støtteformernes fortsatte hensigtsmæssighed undersøge. Udvalget henstiller til ministeren inden næste revision af loven at overveje muligheden for at samle de bevillinger, som hører under kunstfondlovgivningen, og de som gives over finansloven som hædersgaver og statsydelse i én pulje, således at fordelingen af bevillinger mellem de forskellige støtteformer gøres yderligere fleksibel.

Udvalget har drøftet det betænkelige ved, at medlemmerne af 3-mands udvalgene samtidig kunne varetage faglige tillidshverv. I bemærkningerne til lovforslaget udtales det, at det vil være naturligt at forudsætte, at et udvalgsmedlem uden videre frasiger sig ethvert fagligt tillidshverv i beskikkelsesperioden. Udvalget har ønsket dette lovfæstet, og ministeren har derfor stillet nedenstående ændringsforslag nr. 1.

Udvalget har endvidere med ministeren drøftet spørgsmålet om, hvorledes man kan sikre sig, at udvalgets medlemmer ikke samtidig beklæder nøgleposter i kulturinstitutioner. Ministeren har været enig i, at sådanne personer normalt ikke bør beskikkes som udvalgsmedlemmer, idet man bør undgå enhver fare for interessekollisioner, men ministeren har samtidig påpeget, at der kan forekomme tilfælde, hvor det kan være forbundet med betydelige vanskeligheder at finde tilstrækkelig kvalificerede personer uden for den kreds af personer, som måtte beklæde sådanne stillinger.

Udvalget har med ministeren drøftet mulighederne for at forhøje beløbet til udsmykningsopgaver. Ministeren har tilkendegivet, at der ikke er nogen mulighed for at forhøje det beløb, der samlet er afsat. Ministeren har dog fremhævet, at det er et hovedtræk i det nu foreliggende lovforslag, at der skal være så stor fleksibilitet som muligt. Det vil derfor kunne forekomme, at man i særlige tilfælde vil kunne lade foretage udsmykningsarbejder ud over rammebeløbet mod en tilsvarende besparelse inden for en anden ramme, jfr. lovforslagets bemærkninger til § 6 og § 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 4, at 3-mands udvalgene kan antage sagkyndig bistand. Udvalget skal i denne forbindelse understrege det ønskelige i, at det billedkunstneriske udsmykningsudvalg får en arkitekt som konsulent. For at tilgodese ønsket om større indflydelse for den byggende arkitekt ved valg af udsmykning har ministeren stillet nedenstående ændringsforslag nr. 2.

Danske Arkitekters Landsforbund har i en henvendelse til udvalget foreslået støtte til arkitektkonkurrencer. Der er herved tænkt på en todelt konkurrence. Først afholdes en forkonkurrence på skitseplan, som bedømmes af en dommerkomité. Derefter afholdes en afsluttende konkurrence mellem de fra forkonkurrencen udvalgte projekter i en mere detaljeret udarbejdelse. En sådan konkurrenceform vil blive dyrere, men vil til gengæld sikre bedre resultater. Det er her tanken, at Statens Kunstfond i visse tilfælde skulle kunne betale differencen mellem, hvad en almindelig konkurrence koster, og hvad en sådan toleddet konkurrence vil koste. Udvalget skal i tilslutning til dette anbefale, at der forsøgsvis ydes støtte til arkitektkonkurrencer efter disse retningslinjer.

Udvalget har bemærket sig, at forslag til revision af loven *senest* skal fremsættes i folketingsåret 1972-73, og skal understrege det ønskelige i en hurtig revision.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren foreslåede ændringer.

Ændringsforslag.

Af ministeren for kulturelle anliggender, tiltrådt af udvalget:

Til § 4.

1) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3.* Hvert udvalg består af 3 kunstkyndige medlemmer, der beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 2 af medlemmerne udpeges af repræsentantskabet, og det 3. medlem udpeges af ministeren efter indhentet udtalelse fra repræsentantskabet. Medlemmerne vælges for 3 år. Umiddelbart genvalg kan ikke finde sted. Medlemmerne af udvalget for kunsthåndværket og den kunstneriske formgivning vælges dog kun for 1 år ad gangen, men kan genvælges indtil 2 gange. Udvalgsmedlemmerne kan ikke i beskikkelsesperioden bestride faglige tillidshverv. Ministeren for kulturelle anliggender kan i særlige tilfælde dispensere fra denne bestemmelse. Ministeren udpeger udvalgenes formænd blandt medlemmerne. Til hvervenerne som formand for udvalgene for den bildende kunst udpeges samme person. Intet medlem kan beskikkes eller genbeskikkes efter det fyldte 70. år.“

2) *Stk. 5* affattes således:

„*Stk. 5.* Når det udvalg, som administrerer de fondsmidler, som skal anvendes efter § 2, 3), har besluttet at ville imødekomme en ansøgning om gennemførelse af en udsmykningsopgave, kan udvalget i det enkelte tilfælde efter derom fremsat ønske fra den ansøgende lokale myndighed eller institution, suppleres med indtil to af denne udpegede repræsentanter samt bygningsarkitekt, der derefter deltager i forhandlingerne om og afgørelsen vedrørende opgavens udformning og løsning.“

Til § 5.

3) I *stk. 1* ændres „5 medlemmer udpeges af folketinget“ til: „Hvert af de partier, der er repræsenteret i finansudvalget, udpeger 1 medlem.“

Til § 8.

4) *Stk. 1* affattes således:

„Loven træder i kraft den 1. juli 1969.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Som en naturlig konsekvens af udvidelsen af Statens Kunstfonds virksomhedsområde til også at gælde kunsthåndværk og kunstnerisk formgivning foreslog man oprettet et særligt 3-mands udvalg til administration af de midler, der var foreslået stillet til rådighed for de to nye områder under fondet. Hermed ønskede man at sikre dels sagkundskab til bedømmelse af de indkomne ansøgninger, dels det fornødne kendskab inden for områderne til på eget initiativ at optage spørgsmål til drøftelse.

Efter ønske fra udvalget vil dette 3-mands udvalg dog indtil videre, indtil yderligere erfaringsmateriale er indhentet, kun blive beskikket for 1 år ad gangen. For dog at sikre kontinuiteten er der mulighed for genbeskikkelse inden for et tidsrum af de øvrige udvalgs 3-årige funktionsperiode.

Efter henstilling fra folketingsudvalget tænkes disse udvalgsmedlemmer ikke aflønnet af det på finansloven forventede bevilgede beløb til administrationsudgifter. Som følge heraf vil de indledende bemærkninger samt bemærkningerne til § 6 blive ændret således, at den reelle administrationsudgift, som her udgør 292.000 kr., kun stiger til ca. 300.000 kr.

I bemærkningerne til lovforslaget om Statens Kunstfond af 1964 blev det udtalt, at det ville være ønskeligt, om udvalgsmedlemmerne i beskikkelsesperioden kunne blive fritaget for deres eventuelle øvrige faglige tillidshverv. I bemærkningerne til nærværende lovforslag udtales det, at det vil være naturligt at forudsætte, at et udvalgsmedlem uden videre frasiger sig ethvert fagligt tillidshverv i beskikkelsesperioden.

Ændringsforslaget er udtryk for et ønske fra udvalgets side om at lovfæste ovennævnte princip.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget er en imødekommelse af et af udvalget fremsat ønske om at tilgodese den fra arkitektside fremsatte henstilling om større indflydelse for den byggende arkitekt ved valg af udsmykning.

Til nr. 3.

Ændringsforslaget er et ønske fra udvalget, som finder det naturligt, at samtlige

større partier i folketinget er repræsenteret i repræsentantskabet for Statens Kunstfond.

Til nr. 4.

Det foreslås, at ikrafttrædelsestidspunktet ændres til 1. juli 1969.

Lembourn.	Hanne Budtz.	Bøgholm.	Ellen Strange Petersen, næstformand.	Merete Bjørn Hanssen.
Evan Jensen.	Per Møller.	Else-Merete Ross.	Jørgen Andersen, formand.	Samuelsen.
Bodil Koch.	Falk Hansen.	Jørgen Peder Hansen.	Frode Jakobsen.	
	Niels Matthiasen.	Orla Møller.	Gunhild Due.	